

Musikere i arbejdskamp – om musikerstrejken i England sommeren 1980

af Hanne Tofte Jespersen

Musik og strejke? – Ja, der skrives jo ofte sange under en konflikt, og måske får de senere æren af at blive optaget i en sangbog. Det må nu snarere kaldes musik *under* strejker. Men *musikere*, der strejker, er en ganske anden historie, som man måske umiddelbart har svært ved at forestille sig. Hvad gør man rent konkret, – nægter at spille, eller hvad?

MODSPIL har i et tidligere nummer, om »Musikeres levevilkår i Danmark« (nr.6, 1979), beskæftiget sig med spørgsmålet om organisering på musikområdet. Det kom i flere forbindelser frem, at den svage organisering, mangelen på bevidsthed om musikerjobs som lønarbejde og, hvad der er vigtigt i denne sammenhæng, den kendsgerning at egentlig faglig kamp indenfor Musikerforbundet er et totalt ukendt begreb – disse forhold er en hindring for afgørende forbedringer på området.

Det er bl.a. af den grund spændende at se lidt nærmere på den strejke, der fandt sted i England i sommer. Parterne i konflikten var det engelske musikerforbund Musicians' Union (MU) og BBC. Baggrunden for den ca. 2 måneder lange konflikt var en beslutning fra BBC's (drifts-)ledelse om at nedlægge fem af selskabets 11 faste orkestre og derved fyre knap 1/3 af

dets musikere. I alt 172 musikere fik deres opsigelse. De 5 orkestre omfattede både symfoniorkestre, bl.a. Scottish Symphony Orchestra, og såkaldte »Light Orchestras« (orkestre svarende til Underholdningsorkestret).

Disse krav var dels et klart brud på alle tidligere aftaler mellem BBC og forbundet, dels en kovending i forhold til BBC's hidtidige politik på musikkens område. Kravene kunne på ingen måde godtages af MU, og da BBC ikke var villig til yderligere forhandlinger, brød konflikten ud 1. juni.

Hvad får nu et stort foretagende som den Britiske Statsradiofoni til at tage så drastiske skridt? Den umiddelbare hensigt er klar nok. Der skal opnås en økonomisk besparelse; BBC er i lighed med en række andre statsinstitutioner blevet pålagt at spare. Thatcher-regeringen har vedtaget at lægge begrænsninger på kassekreditterne. – At nedlægge omtrent halvdelen af de eksisterende orkestre giver en kontant økonomisk gevinst. Den er ganske vist ikke særlig stor set i forhold til det samlede budget. Der er ca. £ 500.000 at hente årligt, eller lidt under det beløb, BBC afsætter til taxa-kørsel på et år(!) – som MU bemærker i en bulletin fra strejken.

Hertil kommer så, at musikken, den *levende* musik, hidtil har været en overordentlig vigtig del af BBC's »ansigt«. Af de 4 eksisterende kanaler er den ene, Radio Free, næsten udelukkende forbeholdt musik, overvejende klassisk musik og netop ofte i optagelser fra koncerter foretaget rundt omkring i landet. De orkestre, der i givet fald ville blive ramt af nedskæringer, er sådanne lokale orkestre, bl.a. to skotske og et irsk. Alle sam-

"Why isn't that trumpeter playing like the rest", squawked Big Orb.
"He's tacet", cried the Music Director.
"Rubbish", squealed Big Orb, "I don't care who he is, he's gotta play like the rest. The band have gotta be cost effective".

Fra MU strejke commune nr. 7 (10.6.80)

men ensembler af stor betydning for de lokale musikmiljøer, med årelange traditioner bag sig.

Når man så tilføjer, at BBC i løbet af konflikten var parat til at ofre årets Promenadekonserter, briternes nationalstolthed, som siden 1944 har hørt under BBC, – så er der grund til at undre sig. Netop det sidste punkt, faren for aflysning af Promenadekonserterne, skulle vise sig at få afgørende betydning under strejken. Det var først og fremmest dette punkt, der vakte mest røre og tiltrak sig offentlighedens opmærksomhed, og som kulminerede i en debat i Underhuset med efterfølgende initiativ til nye forhandlinger.

MUSICIANS' UNION OFFICIAL DISPUTE

- The Musicians' Union is engaged in an Official Dispute with the B.B.C.
- The issue is the employment of musicians: the B.B.C. is sacking one third of its musicians and scrapping five orchestras.
- This is NOT because the B.B.C. needs less music. More of its output will consist of records and foreign tapes.
- Over 60% of B.B.C. radio output consists of music but less than 5% of radio expenditure is on staff orchestras.
- In taking these steps the B.B.C. has broken its agreements with the Musicians' Union and has refused to negotiate on its proposals.
- The B.B.C.'s actions have been widely condemned as scandalous and incompetent. We need your help to restore B.B.C. management to sanity.
- Please write to the Director General, the Chairman of the Governors, your M.P. and
- If you are a member of the A.B.S., N.U.J., A.C.T.T., E.E.T.U./P.T.U., Equity, N.A.T.T.K.E., W.G.G.B., or any other trade union, please consult your union office about your union's policy towards this strike.

DON'T CROSS THIS PICKET LINE

MUSICIANS' UNION
60-62 Clapham Road
LONDON SW9 0JJ.

På denne baggrund synes det skridt, BBC havde taget og som udløste strejken, mildt sagt usædvanligt. Det giver grund til at beskæftige sig lidt nærmere med selskabets programpolitik, inden en nøjere beskrivelse af, hvad der egentlig skete under strejken.

Ser man på antallet af musikprogrammer i forhold til det samlede programudbud, så udgør musikprogrammerne ca. 60% af dette. – Udgifterne til de faste orkestre andrager imidlertid kun ca. 5 % af radioens samlede budget. – Hertil kommer, at det *ikke* var BBC's hensigt at skære i antallet af musikudsendelser. Tværtimod blev det pointeret overfor lytterne, at der skulle udsendes lige så meget musik som hidtil. Hvilket med andre ord ville betyde, at musikprogrammerne i endnu større omfang end hidtil skulle bestå af plader og udenlandske bånd, altså allerede indspillet musik.

Det skal bemærkes, at BBC ud over den nævnte Radio Free har to andre kanaler, der hovedsagelig indeholder musikprogrammer. Disse to er af P3-typen, sender altså mest populærmusik.

Her melder spørgsmålet sig: hvilket forhold er der mellem en generel nedskæring på 5% – det var den besparelse, regeringen krævede – og så beslutningen om at afskedige 172 musikere, hvilket svarer til 30% af musikerstaben?

Og det var dette spørgsmål, der udløste konflikten, for på dette punkt kunne parterne umuligt mødes.

Det havde naturligvis afgørende betydning for strejkens forløb, at de direkte implicerede var musikere ansat ved *radioen*. Det gjorde det muligt for MU at iværksætte aktioner på flere forskellige leder og derved berøre temmelig mange områder.

For det første kunne radioens aktiviteter rammes. Det gjaldt både musikudsendelsernes indhold og driften af radiostationer overhovedet. For det andet kunne MU via en række udadvendte aktioner rette publikums opmærksomhed mod det urimelige i afskedigelserne.

Med hensyn til radioens aktiviteter aktionerede de strejkende musikere mod de enkelte radiohuse- og stationer. BBC har ud over radio- og TVstudierne i London lokale radiostationer i en række større byer såsom Manchester, Birmingham, Glasgow og Belfast – alt i alt dækkende hele U.K. – Medlemmer af de lokale MU-afdelinger dannede overalt grupper af strejkevagter, som under hele konflikten var stationeret ved indgangen til de lokale radiostationer. Via uddeling af løbesedler og gennem samtaler med alle, der havde ærinde i radiohu-

sene, lykkedes det at få de fleste til at handle i sympati med de strejkende.

Formålet med at etablere sådanne »blokader« var naturligvis i større eller mindre grad at lamme driften af radiostationer. – BBC-orkestrenes strejke medførte i sig selv en forringelse af programudbuddet, da der i hvert fald ikke kunne laves optagelser med disse ensembler. Men ud over de faste orkestre foretager BBC normalt en masse enkelt-optagelser med udefrakommende musikere. Ved hjælp af strejkevagternes indsats fik man faktisk forhindret de allerfleste optagelser af sådanne programmer. Næsten alle fulgte MU-folkenes opfordring: **DON'T CROSS THIS PICKET LINE.**

Dertil kom en række sympati-aktioner fra andre orkestre, der ikke direkte var involveret i konflikten. Under strejken blev så godt som alle BBC-transmissioner af koncerter i Storbritanien aflyst, som følge af de medvirkendes beslutning om at nægte BBC adgang.

Endvidere sendte mange enkelt-personer – musikere, redaktører og andre, der havde truffet aftaler med BBC om medvirken i et eller andet program om musik, meddelelse til selskabet om, at de ikke ønskede at medvirke.

Tilsammen havde alle disse aktioner en virkelig mærkbar effekt på BBC's musikprogrammer under strejken. Efter 9 dages strejke skrev MU: »BBC mister i gennemsnit 5 timers programmateriale pr. dag. De erstatter det med »needletime« (dvs. grammofonprogrammer), men denne politik vil skabe store problemer i allernærmeste fremtid« – På et senere tidspunkt, nemlig da strejken havde varet over syv uger, kunne man i »Daily Mail« læse:

»Radio 3 is running out of music and may have to cut back on broadcasting time. The seven week old Musicians' strike is draining the supply of original tape material, despite claims by Mr. Aubrey Singer, Managing Director of BBC Radio »that the Corporation can last a year«.

MU tilføjede hertil, at i følge velunderrettet kilde ville BBC på dette tidspunkt kun have færdig-optaget musik til yderligere 2–3 ugers program.

Strejkevagternes indsats var imidlertid ikke kun rettet mod musikprogrammerne. Deres aktion gjaldt alle »leverancer« til BBC-stationer. Det var f.eks. ikke uvæsentligt, at »the Birmingham pickets« (picket = strejkevagt) fik opbakning fra olie-chaufførerne. Det medførte, at Pebble Mill Broadcasting Centre i Birmingham kom ud i en intern oliekrise, med fare for

air-condition-anlæggets sammenbrud. BBC Birmingham klarede skærene ved at entrere med nogle uorganiserede chauffører, der var villige til at bryde gennem MU-folkenes blokade!! (Hvorefter Transportarbejderforbundet tog affære).

I det hele taget havde det stor betydning for strejkens effektivitet, at så mange fagforbund bakkede op om den, som tilfældet var, både ved at følge strejkevagternes opfordringer, ved sympatierklæringer og støtteindsamlinger.

Andre »interessante« leverancer, der under strejken ikke nåede frem, kunne f.eks. en enkelt dag være: en hel ladning røget laks, en ditto af sherry samt et cocktail skab. . . .

Disse og alle andre oplysninger om, hvad der foregik under strejken i de lokale afdelinger, blev samlet og trykt i de omtrent daglige bulletiner, som MU's sekretariat i London udsendte under hele strejken.

De strejkende musikere iværksatte adskillige udendørs arrangementer, f.eks. flere koncerter på trapperne til All Souls Church i London. Ligeledes gav medlemmer af de strejkende orkestre ofte koncert *udenfor* de respektive radiohuse. Faktisk udfoldede musikerne en forbløffende fantasi med hensyn til at gøre den øvrige befolkning opmærksom på deres situation. – Et af de arrangementer, der blev ramt af strejken, var »the Festival of Light Music« i Londons Royal Festival Hall. BBC, som står for festivalen, aflyste først i sidste øjeblik officielt hver enkelt koncert, hvilket betød, at tilreisende publikum til stadighed mødte op. Til »trøst« for disse arrangerede orkestermedlemmerne en »koncert« udenfor Royal Festival Hall.

Ved dette og en lang række lignende arrangementer blev der samlet ind til musikernes »Strike Hardship Fund«. Disse indsamlinger sammen med bidrag fra andre orkestre, fagforeninger og enkelt personer vidnede om en bred opbakning, idet fonden 1½ måned efter strejkens begyndelse havde modtaget ialt £ 40.000 i bidrag.

Hvilken effekt havde strejken med dens mange og forskelligartede aktioner på debatten? For det første den, at det rent faktisk kom til en omfattende debat. I første omgang i pressen – og siden i Underhuset. Det var dels generelt spørgsmålet om det rimelige i det skridt, BBC's ledelse havde taget. BBC mødte modstand udefra såvel som fra dets egne rækker. Reakti-
onerne udefra hæftede sig bl.a. ved misforholdet mellem besparelsernes indhold og den faktiske (ringe) økonomiske ge-

"The pianist won't play, he claims the piano's out of tune",
said the manager of the Barbarians Boozers Club.
"Rubbish", squawked "Big Orb", "I've just had it repainted".

"Big Orb's library has been completely gutted by fire (brandt
ned til grunden). Both his books were burned to a cinder(aske) and
he hadn't finished painting one of them. Any picket with a
spare copy of "Noddy in Toyland" should send it to "B.O." as a
matter of urgency."

*Fra MU's bulletiner: Man kan sige meget om aubrey Singer, og det
gør man jo...*

vinst, eller som »Daily Mail« udtrykker det:

»BBC fører sig frem »with all the tact and persuasiveness of
a mad axeman chopping up cellos to save on the fuel bill«.

Adskillige af medarbejderne i musikafdelingerne tog ligeledes
skarpt afstand fra den linie, ledelsen havde gjort til sin i og med
afskedigelserne. Kritikken rettedes først og fremmest mod
førnævnte Aubrey Singer, – af MU kaldet »Big Orb« – som den
direkte ansvarlige for beslutningen.

Omkring midten af juni tog nogle Labour-parlamentsmed-
lemmer initiativ til en debat i Underhuset, som fastsattes til den
28. juni. Det, der havde præget debatten hidtil, havde mest
været udsigten til, at årets Promenadekoncerter, the Proms,
skulle blive aflyst, såfremt der ikke fandtes en løsning på
konflikten.

The Proms er et BBC-anliggende, orkestrene er BBC's og
BBC har rettighederne til transmissionen af dem. De var med
andre ord konfliktramt, og det, der blev diskuteret mest, var, at
BBC ikke var villig til at lade andre overtage koncerterne
(adskillige private sponsorer stod parat). Et af argumenterne
mod BBC lød, at selskabet i tilfælde af aflysning ville tabe
omkring £ 1 million – og dette for at spare £ 500.000 via fyringen
af de 5 orkestre. . .

Debatten i Underhuset drejede sig blandt andet om et forslag
fra dirigenten Sir Adrian Boult, i et brev trykt i »the Ti-
mes«, om, at BBC-orkestrene skulle spille til the Proms, disse
skulle optages og blot ikke udsendes, før konflikten var bragt
til ende. Under debatten blev der taget klar afstand fra dette
forslag. – Imens sørgede 55 MU-medlemmer for passende led-
sagemusik. Ombord på en af flodbådene på Themsen spillede
de nedenfor Parlamentets terrasse Händels »Water Music«!!

I aviserne fortsatte debatten, og generelt var stemningen på
musikernes side. En løsning på konflikten var der dog endnu
ikke tegn på. – Men i løbet af juli kom det til nye forhandlinger.

I første omgang drejede det sig kun om sikring af promenade-
koncerterne. Dette skete på initiativ af »Education, Science &
Arts Council of House of Commons« under ledelse af Lord
Goodman, som havde formuleret nogle »save-the-Proms«-forslag. På grundlag af disse kom det til egentlige møder
mellem MU og BBC. BBC havde på dette tidspunkt måttet
aflyse den første promenadekoncert, og BBC Symphony Or-
chestra arrangerede en alternativ »First night of the Proms«.
Hovedindholdet af de nye forslag var, at BBC ikke skulle
involveres; at koncerterne finansieredes af private personer,

**Evening
News**

*From the
London
"Evening
News"*

The show
must
go on

THE PROMS, one of the world's great music festivals, are now in real danger of becoming a casualty in the BBC's futile war with its musicians.

With the opening night only a month away, there is no sign of an end to the strike over the axeing of five of the radio orchestras, and the BBC chiefs are digging in as obstinately as first-world-war generals.

Mr. Aubrey Singer, the managing director of BBC Radio, yesterday snapped that he was ready to sacrifice the Proms if necessary and that there was no question of letting any outsider in to run them.

It is difficult to imagine a more wrong-headed, selfish and immoral attitude. The Proms were given in trust to the BBC by Sir Henry Wood on the clearest of terms.

In a letter shortly before his death in 1944, he named the BBC as curator of the concert "for all time." But he added that if at any point, they were not prepared to carry on, they should give "adequate notice" so that another sponsor could be found.

Others are, in fact, waiting in the wings. A consortium of businessmen and independent radio interests has already said that it can launch a rescue.

The Proms are not the personal property of the BBC, let alone of Mr. Singer. They belong to all of us. The sooner that fact is recognised, the better.

NEED WE SAY MORE?

Just one example of support we are getting

Write to your M.P. and the B.B.C. NOW

MUSICIANS' UNION, 60/62 Clapham Road, London, SW9 0JJ

rettighederne til optagelserne skulle hvile på et uafhængigt organ, og at brugen af optagelserne skulle gøres til forhandlingsspørgsmål med MU og ikke nødvendigvis begrænses til BBC.

Det var i kraft af initiativet til møderne om the Proms, at det i slutningen af juli kom til egentlige, nye forhandlinger mellem MU og BBC. Der blev lavet et udkast til forlig, som den 1. august sendtes til urafstemning blandt de strejkende; 2 måneder efter strejkens start. Resultatet blev en aksept af forliget, hvorefter konflikten afblæstes. Hovedtrækkene i forliget var nok et kompromis, men på mange måder en sejr for MU. Således bibeholdt BBC de fleste af orkestrene, hvorefter musikerne for størstepartens vedkommende blev genansat, og de øvrige sikredes arbejde via andre opgaver.

Tilbage står spørgsmålet: Hvordan skal man vurdere indholdet af en konflikt som denne? At nedlægge orkestre er et spørgsmål om holdning, musik-politisk holdning. For MU var og er den klar nok: det var »the Strike to keep Music live«. Dels er det konkret et spørgsmål om at sikre musikers arbejdspladser, af hvilke der ikke er for mange. Dels drejer sagen sig om, hvilken holdning til musikformidling, radioen skal indtage. De engelske forhold adskiller sig fra de danske derved, at godt nok er BBC et statsforetagende, hvortil lytterne betaler licens. Sel-

skabet har altså en vis monopolstatus, men netop *en vis*, idet der eksisterer en række private, kommercielle radiostationer ved siden af BBC.

Spørgsmålet er, om man skal se BBC-ledelsens dispositioner i forbindelse med besparelserne som et udtryk for denne konkurrence-situation i forhold til de kommercielle sendere og iøvrigt hele musikindustrien? En situation, som bliver mere nærværende i takt med den almindelige højredrejning. – Omvendt kan man sige – og det var netop, hvad kritikerne af BBC hævdede – så burde BBC, i kraft af sin (delvise) monopolstilling som uafhængig, dæmme op for den kommercielle del af musikken, blandt andet ved at støtte den *levende* musik. Sådan som selskabet har tradition for at gøre.

Eller kunne det være ment som en provokation fra BBC's side? En appel til offentligheden om at reagere mod regeringens spareiver. Eksemplet med nedlæggelsen af orkestrene har nemlig en parallel i en sag fra året før, hvor Udenrigstjenesten blev spareobjekt. At nedlægge BBC's Udenrigstjeneste med en enorm forringelse af informationsniveauet til følge forekom helt absurd, og forslaget blev da også taget af bordet.

I sagen om BBC's orkestre valgte ledelsen i hvert fald, uanset hvilke motiver den havde, et område, der satte sindene i bevægelse. Resultatet blev da også, at alt stort set blev ved det gamle. Og at Musicians' Union blev temmelig mange erfarninger rigere.

BBC DISPUTE - PROPOSALS FOR SETTLEMENT

The following proposals have resulted from meetings between the BBC and the Union held at the offices of the Advisory, Conciliation & Arbitration Service on 21st to 23rd July. Following recommendation of the Select Committee of the House of Commons on Education, Science and the Arts, Lord Goodman was appointed by ACAS to act as a mediator and chaired the meetings in that capacity.

The proposals are that:

- 1) All the present notices will be withdrawn.
- 2) The Scottish Symphony Orchestra will continue in its present form, except that its establishment will be 62 posts, the present number of players under contract. These 62 musicians will be retained in their present posts.
- 3) The Northern Ireland Orchestra will continue in its present form. The BBC and the Union will actively support the creation of one enlarged orchestra for Ulster as soon as possible. If acceptable to the Directors of the Ulster Orchestral Society, the BBC and the Union would invite Lord Goodman to assist in achieving this objective.
- 4) The present members of the London Studio Players will continue to be employed on the existing basis of remuneration as a Light Music Unit on a revised form of staff contract to allow a greater broadcast use of output. The Unit will not have a fixed staff establishment.
- 5) The Scottish, Northern and Midland Radio Orchestras will be disbanded in 1981. The musicians in those orchestras will be given notice to terminate their present contracts on 31st March 1981. From that date they will no longer be members of BBC staff orchestras but they will be offered a contract giving a five year guarantee from 1st April 1981 of 66% of their respective salaries on 31st December 1980 adjusted in 1981 and each successive year by the percentage rise in freelance fees. Exceptions will be musicians of 60 or over retired on pension and those eligible for early retirement and preferring to take an early pension. The guarantees would endure so long as the individuals concerned remain willing to accept BBC freelance engagements within the relevant areas. The details of the proposed non-exclusive contract will be agreed between the Union and the BBC.
- 6) The musicians in the SRO, NRO and MRO who will cease to be members of staff and who qualify under BBC security pay arrangements will receive lump sum severance payments related to salary and length of service.
- 7) The BBC has undertaken to give sympathetic consideration to advances to deal with cases of hardship arising out of the strike.
- 8) It has been agreed that if the above proposals are accepted and work is resumed as from 4th August 1980, salaries will be paid from and including Thursday, 24th July.
- 9) The BBC states its intention to add posts to the Symphony Orchestra and the Northern Symphony Orchestra dependant on the available resources following the next licence fee increase.
- 10) The negotiations on orchestral salaries and freelance fees will be concluded as a matter of urgency.
- 11) The BBC agrees that continuity of employment will be preserved for all purposes (other than the payment of salaries) throughout the period of the strike.

Strejkens resultat – formuleret i en løbeseddel fra fagforeningens General Secretary.